

1. ΘΕΜΑ

Επιρρήματα από επίθετα με κατάληξη -α και -ως

2. ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑΤΑ

άσχετα / ασχέτως, αυτόματα / αυτομάτως, έκτακτα / εκτάκτως, ευχάριστα / ευχαρίστως, ιδιαίτερα / ιδιαίτέρως, μόνιμα / μονίμως, τέλεια / τελείως

3. ΕΠΠΕΔΟ-ΒΑΘΜΟΣ ΔΥΣΚΟΛΙΑΣ

Δ ΚΕΓ, 3 ΕΚΠΑ

4. ΠΡΟΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΗ ΓΝΩΣΗ

Κλίση επιθέτων

Επιρρήματα από επίθετα με κατάληξη -α

5. ΠΙΘΑΝΑ ΛΑΘΗ

Δυσκολία στο σχηματισμό.

Λανθασμένη χρήση των επιρρημάτων.

Εσφαλμένη ταύτιση του επιθέτου με το επίρρημα.

6. ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ

Πολλά επιρρήματα έχουν και τους δύο τύπους, σε -α και σε -ως:

ανάλογα / αναλόγως, άπταιστα / απταίστως, εσκεμμένα / εσκεμμένως.

Ορισμένα από αυτά τα ζεύγη επιρρημάτων έχουν την ίδια ακριβώς σημασία, όπως, για παράδειγμα, τα: *απόλυτα / απολύτως, βέβαια / βεβαίως, σπάνια / σπανίως*. Συνήθως ο τύπος σε -ως χρησιμοποιείται πιο πολύ σε επίσημο ύφος λόγου.

αιφνιδιαστικά αιφνιδιαστικώς	εμπειρικά εμπειρικώς	λεπτομερειακά λεπτομερειακώς	σιωπηρά σιωπηρώς
αιώνια αιωνίως	εμπιστευτικά εμπιστευτικώς	μάτια ματαίως	σπάνια σπανίως
ακαριαία ακαριαίως	έμπρακτα εμπράκτως	μεθοδικά μεθοδικώς	σταδιακά σταδιακώς
αντικειμενικά αντικειμενικώς	εξαιρετικά εξαιρετικώς	μοιραία μοιραίως	τελικά τελικώς
απόλυτα απολύτως	κλινικά κλινικώς	παγκόσμια παγκοσμίως	τυχαία τυχαίως
αρνητικά αρνητικώς	κοινωνικά κοινωνικώς	προσωρινά προσωρινώς	υποθετικά υποθετικώς

Είναι προτιμότερο να αποφεύγουμε τη χρήση επιρρημάτων σε -α όταν συνοδεύουν επίθετα στον πληθυντικό του ουδετέρου ή άλλα επιρρήματα σε -α, για να μη δημιουργηθεί η εσφαλμένη εντύπωση ότι πρόκειται για επίθετα. Σε τέτοιες περιπτώσεις, για να είμαστε πιο σαφείς, καλό είναι να χρησιμοποιούμε τον τύπο σε -ως στη θέση του αντίστοιχου σε -α.

Π.χ.: τρόφιμα *ελαφρώς* δύσπεπτα

κείμενα *σχετικώς* ευανάγνωστα

τους εφοδίασαν με τα *απολύτως* αναγκαία πράγματα.

Όμως οι δύο τύποι (σε -α και σε -ως) δεν είναι πάντα ταυτόσημοι, αλλά, αντίθετα, σε κάποια ζεύγη επιρρημάτων εμφανίζονται να έχουν διαφορετική σημασία:

Π.χ.:

ακριβά ακριβώς	αδιάκριτα αδιακρίτως	έκτακτα εκτάκτως	ιδιαίτερα ιδιαιτέρως
άγρια αγρίως	άμεσα αμέσως	ευχάριστα ευχαρίστως	τέλεια τελείως

Η βουλή συνεδρίασε *εκτάκτως*. (χωρίς να το είχε προγραμματίσει)

Αλλά: Χτες το βράδυ βγήκαμε και περάσαμε *έκτακτα*. (θαυμάσια, πολύ ευχάριστα)

Ήθελε να της μιλήσει *ιδιαιτέρως*. (χωριστά από τους άλλους)

Αλλά: Εκτιμούν *ιδιαίτερα* το έργο της. (πολύ)

Ο πωλητής θα σας εξυπηρετήσει *ευχαρίστως*. (με ευχαρίστηση)

Αλλά: Περάσαμε το βράδυ μας *ευχάριστα*. (πολύ ωραία)

Θα σας εξυπηρετήσουμε *αμέσως*. (χωρίς καθυστέρηση)

Αλλά: Του πρόσφεραν βοήθεια *άμεσα*. (απευθείας, χωρίς μεσολάβηση)

Όλοι οι απόφοιτοι θ' αρχίσουν να εργάζονται, *αδιακρίτως* φύλου και ηλικίας. (χωρίς διακρίσεις)

Αλλά: Να μη συμπεριφέρεσαι *αδιάκριτα*. (χωρίς διακριτικότητα, με αγένεια)

7. ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ

Καλό θα είναι να αφιερώσει ο διδάσκων αρκετό χρόνο στα επιρρήματα σε *-α* και *-ως* λόγω του προβληματικού σχηματισμού τους, αλλά κυρίως διότι η κατηγορία αυτή περιλαμβάνει επίθετα που εκπροσωπούν το βασικό αφηρημένο/τυπικό λεξιλόγιο που οι μαθητές συναντούν στα σχολικά εγχειρίδια. Κρίνεται αναγκαίο ο διδάσκων να ασκήσει τους μαθητές έτσι ώστε να μπορούν να ξεχωρίζουν επιρρήματα που λήγουν σε *-α* και *-ως* αλλά δεν έχουν την ίδια σημασία. Οι μαθητές, χωρισμένοι σε ομάδες, επεξεργάζονται ένα κατάλληλα επιλεγμένο κείμενο που τους μοιράζεται από το διδάσκοντα, συμπληρώνουν επιρρήματα σε *-α* και στη συνέχεια τα αντικαθιστούν με επιρρήματα σε *-ως*. Στο τέλος καθεμιάς από τις παραπάνω μετατροπές συζητούν τα αποτελέσματα που αυτή επιφέρει.

8. ΣΥΝΔΕΣΗ ΜΕ ΣΥΝΑΦΗ ΘΕΜΑΤΑ

ΓΓ6: Επιρρήματα από επίθετα με κατάληξη *-α*

ΓΓ7: Επιρρήματα από επίθετα με κατάληξη *-ως*

9. ΠΑΡΑΠΟΜΠΕΣ ΣΕ ΥΛΙΚΟ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ

Γλωσσικές Ασκήσεις: 590.